

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Навчально-науковий інститут педагогіки
Кафедра професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та
управління

**ПЕДАГОГІЧНА КОМПОНЕНТА
НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО)
РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**

Укладачі: доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри професійно-педагогічної,
спеціальної освіти, андрагогіки та управління
Світлана ВІТВИЦЬКА;
асистент кафедри професійно-педагогічної,
спеціальної освіти, андрагогіки та управління
Таміла СМАІЛОВА.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри
професійно-педагогічної, спеціальної освіти,
андрагогіки та управління
протокол від «02» травня 2025 р. № 20

Завідувач кафедри _____ Олена АНТОНОВА

Житомир 2025

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 11 від «30» травня 2025 р.)

Рецензенти:

СИДОРЧУК Нінель – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління Житомирського державного університету імені Івана Франка.

МЕЛЬНИК Оксана – кандидат педагогічних наук, заступник директора з виховної роботи Житомирського базового фармацевтичного фахового коледжу Житомирської обласної ради.

ЗАПОРОЖЦЕВА Юлія – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та андрагогіки Комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради.

Педагогічна компонента навчальної психолого-педагогічної практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: методичні рекомендації / уклад.: Вітвицька С. С., Смаїлова Т. У. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2025. 60 с.

У методичних рекомендаціях подані матеріали, спрямовані на допомогу керівникам в організації педагогічної компоненти навчальної психолого-педагогічної практики здобувачів вищої освіти спеціальності 015 Професійна освіта фізико-математичного факультету в оволодінні професійно-педагогічними компетентностями з організації виховної роботи зі здобувачами фахової передвищої; визначено мету, завдання, зміст, форми та методи виховної роботи; представлені критерії оцінювання діяльності здобувачів за підсумками педагогічної практики; зразки оформлення звітної документації та виховних заходів.

© Вітвицька С. С., 2025

© Смаїлова Т. У., 2025

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
1.1. Організація педагогічної складової навчальної психолого-педагогічної практики.....	6
II. ПЛАНУВАННЯ ЗМІСТУ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧЕМ-ПРАКТИКАНТОМ НА ПЕРІОД ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ.....	9
2.1. Технологія складання індивідуального плану виховної роботи здобувачем-практикантом на період проходження практики.....	9
2.2. Зміст та напрями діяльності здобувача-практиканта з виховної роботи.....	10
III. МЕТОДИЧНІ ТА ІНСТРУКТИВНІ МАТЕРІАЛИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ РІЗНИХ ФОРМ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧЕМ-ПРАКТИКАНТОМ.....	12
3.1. Методика організації та проведення виховної години.....	12
3.2. Алгоритм підготовки виховного заходу.....	12
3.3. Організація та проведення диспуту.....	13
3.4. Алгоритм аналізу виховного заходу.....	15
3.5. Критерії ефективності виховної роботи куратора.....	16
3.6. Алгоритм розв'язання педагогічної задачі.....	17
3.7. Технологія організації колективної творчої справи (КТС).....	18
3.8. Алгоритм самоаналізу виховного заходу	20
IV. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ КУРАТОРА АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ	21
4.1. Загальні положення.....	21
4.2. Функції куратора академічної групи.....	23
4.3. Орієнтовні напрями виховної роботи в академічній групі.....	24
4.4. Обов'язки куратора академічної групи.....	27
4.5. Права куратора академічної групи.....	29
4.6. Планування роботи куратора академічної групи.....	30
V. ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ.....	32
VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	34
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	35
ДОДАТКИ.....	38

ПЕРЕДМОВА

Педагогічна практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється згідно Положення про практики здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету, затвердженого вченою радою університету 31 травня 2024 р. протокол № 9. Положення підготовлене на основі Закону України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р., Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. (із змінами) та інших нормативних документів.

Практична підготовка є обов'язковим компонентом освітньої програми для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і має на меті набуття здобувачем умінь та професійних навичок шляхом побудови власної траєкторії оволодіння знаннями, уміннями та навичками виховної роботи куратора академічної групи фахової передвищої освіти.

Практика з виховної роботи є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців у Житомирському державному університеті імені Івана Франка та регулюється наскрізною програмою практики здобувачів. Основним навчально-методичним документом, який визначає всі аспекти проведення практик є наскрізна програма практики здобувачів, що забезпечує комплексний, системний підхід до організації практик, неперервність і послідовність їх проведення з метою оволодіння достатніх за обсягом практичних знань і умінь здобувачів вищої освіти у відповідності до освітньо-кваліфікаційного рівня.

Сучасний стан українського суспільства зумовлює необхідність змін у структурі практичної підготовки бакалаврів з професійної освіти, посилюється роль і значення самостійної роботи. Навчальна психолого-педагогічна практика підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців у закладі вищої освіти, яка дає можливість здобувачам використати отримані знання для набуття практичних навичок шляхом вирішення різнопланових завдань у закладах професійної освіти, а також усвідомити відповідальність і багатогранність майбутньої професійної діяльності в установах та організаціях галузі інформаційних технологій. Педагогічна складова навчальної психолого-педагогічної практики здобувачів вищої освіти є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми підготовки фахівців спеціальності 015 Професійна освіта та набуття ними відповідних компетентностей.

Методичні рекомендації орієнтовані на організацію та проведення педагогічної практики з виховної роботи здобувачами першого (бакалаврського) рівня фізико-математичного факультету зі спеціальності 015 Професійна освіта.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою педагогічної складової навчальної психолого-педагогічної практики здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 015 Професійна освіта за спеціалізацією 015.39 Цифрові технології галузі знань 01 Освіта/Педагогіка є організація виховної роботи в академічних групах закладів фахової передвищої освіти та формування професійних умінь і навичок, творчо їх застосовувати у виконанні функцій наставника академічної групи, потреби систематично поновлювати свої знання та удосконалювати компетентності, що визначені освітньо-професійною програмою «Професійна освіта (Цифрові технології)».

Завдання навчальної психолого-педагогічної практики (педагогічної складової) здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

- 1) ознайомлення з системою виховної роботи освітнього закладу;
- 2) ознайомлення зі змістом та основними напрямками педагогічної діяльності куратора (наставника) академічної групи;
- 3) вивчення нормативно-методичної документації (план виховної роботи коледжу, план виховної роботи куратора (наставника) академічної групи);
- 4) поглиблення розуміння здобувачами специфіки виховної роботи в умовах закладу фахової передвищої освіти; оволодіння способами її організації, розвиток умінь розв'язувати виховні ситуації і задачі відповідно до конкретних умов педагогічного процесу;
- 5) оволодіння здобувачами вміннями аналізу педагогічної діяльності куратора (наставника) академічної групи та поведінки вихованців у різних ситуаціях;
- 6) оволодіння методикою спостереження за організацією виховної роботи педагогами та накопичення педагогічних спостережень для кращого усвідомлення закономірностей виховної діяльності;
- 7) формування і розвиток у здобувачів професійно-педагогічних умінь і навичок (діагностування, цілепокладання, планування, організація та здійснення

виховної роботи як з колективом академічної групи, так і з окремими здобувачами закладу фахової передвищої освіти);

8) оволодіння різними формами і методами роботи зі здобувачами фахової передвищої освіти та застосування сучасних технологій (методик виховання); формування практичних професійних умінь і навичок;

9) проведення індивідуально-виховної роботи зі студентами академічної групи та їх батьками;

10) забезпечення оптимальних умов для гармонійного розвитку здобувачів фахової передвищої освіти, їх самореалізації;

11) оволодіння уміннями складати плани виховної роботи куратора (наставника) академічної групи;

12) здійснення аналізу відвіданих виховних заходів;

13) розроблення конспектів виховних заходів за методикою колективних творчих справ (КТС);

14) оформлення необхідної документації.

1.1. Організація педагогічної складової навчальної психолого-педагогічної практики

Практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти організовуються відповідно до навчального плану, наскрізної програми практики і робочих програм практик Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Перед початком практики проводиться настановча конференція, під час якої здобувачі вищої освіти отримують консультації щодо порядку проходження практики, оформлення усіх необхідних документів. Керівники практики ознайомлюють з програмою практики, метою практики, інформують про зміст, окреслюють завдання, форму звітності, критерії оцінювання тощо.

Виконання завдань практики здобувач вищої освіти фіксує в індивідуальному плані проходження практики, який формується у перші дні практики і погоджується з керівником практики. Здобувач-практикант

зобов'язаний у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені педагогічною складовою навчальної психолого-педагогічної практики, рекомендації керівника, нести відповідальність за виконану роботу, своєчасно подавати необхідні звітні документи.

Після завершення практики здобувач протягом 1 тижня повинен здати звітну документацію своєму керівнику з педагогічної компоненти на кафедру професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки та управління.

У процесі проходження навчальної психолого-педагогічної практики реалізуються принципи: професійно-педагогічної спрямованості; спадкоємності та наступності; індивідуалізації та диференціації; самоаналізу та самопрограмування; комплексного та системно-діяльнісного підходів.

За час проходження практики практикант, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти має набути таких компетентностей:

- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- використовувати інформаційно-комунікаційні технології у виховній діяльності;
- працювати в команді, організовувати студентський колектив та приймати обґрунтовані рішення;
- оволодівати сучасними знаннями з психології, педагогіки, педагогічними технологіями; фундаментальними та прикладними науками (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення запланованих результатів навчання, передбачених стандартом та освітньою програмою, проявляти ініціативу, підприємливість та стимулювати активність студентів академічної групи;
- застосовувати освітні теорії та сучасні методики у педагогічній діяльності;
- сприяти формуванню у здобувачів фахової передвищої освіти громадянських і демократичних цінностей;
- спрямовувати студентів на досягнення успіху у навчанні та в різних видах діяльності; усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми;
- використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване

програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище;

- здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти;

- упроваджувати ефективні методи виховання відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці;

- розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки; володіти психолого-педагогічними методами та формами організації освітнього та виховного процесу;

- діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу у закладі фахової передвищої освіти з метою досягнення програмних результатів навчання і реалізації індивідуальних освітніх траєкторій;

- здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

II. ПЛАНУВАННЯ ЗМІСТУ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧЕМ-ПРАКТИКАНТОМ НА ПЕРІОД ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

2.1. Технологія складання індивідуального плану виховної роботи здобувачем-практикантом на період проходження практики.

Мета та актуальні завдання виховної діяльності на період практики визначаються на основі вивчення плану виховної роботи закладу фахової передвищої / професійно-технічної освіти, куратора академічної групи, аналізу виховної роботи в академічній групі з врахуванням нормативних державних документів (Закон України «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки»).

На основі вивчення документації здобувач-практикант має подати загальну інформацію (назва закладу освіти, академічна група, загальні відомості про куратора, список академічної групи); відобразити структуру студентського самоврядування (активу) групи та зміст діяльності за різними напрямками на період педагогічної практики.

На основі сформульованих мети та завдань виховної роботи здобувачу-практиканту необхідно визначити напрями, форми й методи організації життєдіяльності колективу академічної групи на період практики з урахуванням плану виховної роботи куратора.

Всі заходи, заплановані куратором, що заплановані на час проходження практики, включаються в індивідуальний план обов'язково, а також ті справи, які здобувач організує і проводить зі своєї ініціативи (з урахуванням побажань студентського колективу та за погодженням з куратором академічної групи).

Крім того, здобувачем-практикантом проводиться індивідуальна робота зі студентами, яка запланована куратором і спрямована на створення в академічній групі сприятливого середовища, здорового психологічного клімату для формування особистості здобувачів фахової передвищої освіти, пошук найбільш ефективних прийомів і методів здійснення виховного впливу на кожну особистість.

2.2. Зміст та напрями діяльності здобувача-практиканта з виховної роботи.

1. Ознайомлення з закладом фахової передвищої освіти / професійно-технічної освіти.
2. Ознайомлення з академічною групою, її кількісним та якісним складом, документацією куратора (наставника).
3. Спостереження та аналіз індивідуальних та психологічних особливостей, особистісних характеристик, особливостей комунікації та взаємодії здобувачів фахової передвищої освіти.
4. Ознайомлення з методами дослідження особистості: когнітивних процесів та професійних нахилів, інтересів, цінностей.
5. Ознайомлення з обов'язками та напрямками роботи куратора, з формами та змістом документації, яку готує куратор академічної групи.
6. Ознайомлення з планом виховної роботи (виховних заходів) куратора групи у період проходження практики.
7. Проведення психолого-педагогічних спостережень за навчальною діяльністю викладачів та здобувачів освіти на заняттях, оформлення протоколів занять за відповідним алгоритмом.
8. Підготовка і проведення на основі методики колективної творчої справи виховного заходу (зборів, дискусії, бесіди, вечорниць, свята, зустрічі, суспільно-корисної роботи, інтелектуальної гри тощо).
9. Діагностика чинників соціально-психологічного клімату академічної групи, його впливу на учасників групової взаємодії.
10. Аналіз виховного та навчального середовища академічної групи, збір матеріалу для підготовки її психолого-педагогічної характеристики. Складання психолого-педагогічної характеристики групи здобувачів професійної, професійно-технічної) освіти.
11. Підготовка звітної документації про виконання завдань з педагогічної складової навчальної психолого-педагогічної практики.
12. Захист індивідуального звіту з педагогічного компоненту практики.

13. Підведення підсумків практики. Участь у підсумковій конференції.

У процесі проходження практики здобувач відвідує всі заняття у закріпленій академічній групі, під час яких проводить спостереження за різними аспектами навчально-виховного процесу, тісно співпрацює з куратором (наставником) групи, надаючи йому допомогу в організації навчально-виховного процесу.

ІІІ. МЕТОДИЧНІ ТА ІНСТРУКТИВНІ МАТЕРІАЛИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ РІЗНИХ ФОРМ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧЕМ-ПРАКТИКАНТОМ

3.1. Методика організації та проведення виховної години.

Основною формою організації виховного процесу в академічній групі кураторами є виховні години (бесіди, дискусії, дебати та інші заходи (із залученням фахівців різного профілю); подорожі історичними місцями України, екскурсії до музеїв, картинних галерей, на виставки, відвідування театрів; колективний перегляд кінофільмів та вистав з їх наступним обговоренням), які проводяться щотижня та включаються до розкладу академічних занять, а також індивідуальна виховна робота зі здобувачами. Ініціатива у виборі форм, методів, прийомів, засобів та напрямів виховної роботи належить здобувачам та кураторам академічних груп; їх роботу координують кафедри та відділення.

3.2. Алгоритм підготовки виховного заходу.

1. Спілкування з куратором академічної групи (оцінка куратором ступеня вихованості групи, окреслення кола морально-етичних проблем, інших характеристик групи, зокрема згуртованість, толерантність).
2. Вивчення паспорта групи.
3. Знайомство з академічною групою (бесіди, спостереження, експертна оцінка, анкетування). Вивчення вікових та індивідуальних особливостей здобувачів фахової передвищої освіти. Визначення пізнавальних інтересів, окреслення проблем (психологічних, соціальних, навчальних), пріоритетного напрямку виховання.
4. Вивчення плану соціально-гуманітарної роботи закладу та куратора (напрями, форми, термін виконання).
5. Окреслення тематики виховних заходів з огляду на їх актуальність та план виховної роботи закладу, видатних дат.
6. Обрання форми проведення виховного заходу (бесіда, лекція, тренінг, дискусія, конференція, рольова гра, екскурсія тощо), відбір наукових матеріалів з

теми заходу, структурування його, підготовка засобів наочності, роздаткового матеріалу (у разі необхідності). Оформлення конспекту виховного заходу.

7. Прогнозування пізнавальної, продуктивної діяльності здобувачів (дискусія, розв'язання проблемних питань, «мозковий штурм» тощо).

8. Підготовка засобів діагностики ефективності заходу (тестування, спостереження, анкетування тощо).

9. Обрання методів виховання: методи формування свідомості особистості (бесіди, лекції, методи дискусії, переконання, навіювання, приклад); методи організації діяльності та спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки (педагогічна вимога, громадська думка, довіра, привчання, тренування, створення виховних ситуацій, прогнозування); методи стимулювання діяльності та корекції поведінки (гра, змагання, заохочення, покарання); методи самовиховання (самопізнання, самооцінювання, саморегуляція).

10. Визначення часу проведення, узгодження з куратором, групою.

3.3. Організація та проведення диспуту.

Диспут (від лат. dispute – міркую, сперечаюсь) – це суперечка, будь-яке зіткнення думок, їх розбіжність на певні проблеми, словесна боротьба, коли кожен з опонентів відстоює свою думку.

Диспут – дуже ефективна форма виховної роботи, тому що дає можливість виявити ставлення здобувачів до різних життєвих проблем і впливати на формування їх поглядів як індивідуальностей, особистостей.

Використовувати цю форму можна за умов:

- довірливих, доброзичливих стосунків педагога-викладача з колективом групи;
- актуальності теми для колективу групи та окремих здобувачів;
- дискусійного характеру теми диспуту (наприклад, що у людини головне? Кого можна назвати людиною сучасності?)

Підготовка до диспуту:

- Диспут готують заздалегідь (2 тижня).
- Розподіляються завдання між студентами (поділ на команди).
- Кожна команда підбирає завдання.
- Кожна команда за допомогою куратора визначає перелік запитань, які будуть обговорюватися. На обговорення виносяться 3–4 питання. Ці питання повідомляються всій академічній групі.
- Визначається час і місце проведення та оформлення приміщення.

Ефективність проведення диспуту залежить від теми диспуту, його мети, соціально-моральної значущості для здобувачів предмета суперечки, а також від форми і методів проведення.

У студентському колективі предметом дискусії найчастіше стають загальнолюдські, національні та моральні цінності.

Успіх диспуту залежить від: психологічної готовності колективу, передчуття чогось цікавого, привабливого і підтримувати цей стан до початку диспуту; створення урочистої обстановки та особливості цього дійства (гарно прибрані кімната, святковий одяг студентів, квіти, пристосування для використання музики, слайдів тощо); обмеження диспуту часовими рамками (45 хвилин); обрання ведучих диспуту (з числа активних, ерудованих, кмітливих студентів); демократичного стилю спілкування; дотримання правил диспуту.

Основні правила диспуту:

1. Говорити відверто.
2. Поважати точки зору всіх членів дискусії.
3. Не говорити занадто довго та занадто часто.
4. Не ображатися і не ображати інших.
5. Вислухувати аргументи (водночас має говорити лише одна особа).

З цими правилами потрібно заздалегідь ознайомити всю академічну групу; правила дискусії не є сталими і непорушними. Учасники можуть змінювати та доповнювати їх.

Диспут доречно починати із вступного слова ведучого, в якому він оголошує тему та основні аспекти проблеми. Щоб включити здобувачів у зацікавлену

розмову; варто запропонувати їм обговорити певну життєву ситуацію або цікавий факт.

Успіх проведення диспуту залежить від активності всіх учасників, а також від ерудиції та організаторських здібностей ведучого, який має уважно слухати тих, хто виступає, фіксувати думки, генерувати важливі ідеї, спрямовувати обговорення відповідно до теми, стимулювати позитивні емоції, інтелектуальну активність здобувачів, слідкувати за логічною послідовністю диспуту.

Ведучий має залучати всіх членів групи до активної участі в обговоренні проблем, запрошувати до слова здобувачів, які соромляться виступати.

Ведучих диспуту має вирізняти тактовність, делікатність, толерантність. Головне – цінувати самостійність і активність думки, бажання оприлюднити і відстоювати її.

Завершується диспут підведенням підсумків (виділення найцінніших положень і проблем, оголошення подяки всім за вияв активності та самостійності у судженнях); закликати здобувачів до подальших роздумів навколо актуальних питань.

3.4. Алгоритм аналізу виховного заходу.

1. Місце проведення виховного заходу, тема, час проведення? Відповідність теми заходу плану виховної роботи куратора інтересам, нахилам, бажанням групи. Чіткість формулювання мети та завдань виховного заходу, ступінь їх реалізації.

2. Психологічне обґрунтування необхідності проведення цього виховного заходу.

3. Актуальність виховного заходу.

4. Якість підготовки до проведення заходу (самостійність, ініціатива, творчість здобувача-практиканта).

5. Роль та ініціатива у підготовці і проведенні цього заходу здобувача-практиканта, куратора групи, окремих здобувачів професійної освіти, батьків.

6. Доступність матеріалу для здобувачів освіти, врахування їх вікових та індивідуальних особливостей.

7. Участь студентського колективу у цьому заході (увага, інтерес, активність здобувачів).
8. Труднощі та перешкоди, з якими зіткнувся здобувач-практикант.
9. Позитивні і негативні моменти у проведенні окремих етапів виховного заходу.
10. Наслідки досягнення поставленої мети та завдань.
11. Інтерактивність технології проведення, проблемність змісту, ступінь пізнавального інтересу, активності здобувачів, оформлення аудиторії, засоби виховання.
12. Загальна оцінка виховного заходу.

3.5. Критерії ефективності виховної роботи куратора.

Критеріями ефективності управління системою виховної роботи на рівні куратора академічної групи є:

- рівень вихованості майбутніх фахівців;
- активність, згуртованість групи, суспільно-корисний характер діяльності групи;
- стабільний режим роботи академічної групи, відсутність серйозних випадків порушень трудової та навчальної дисципліни здобувачів;
- позитивна мотивація навчально-виховної діяльності здобувачів, що виявляється у навчально-пізнавальній, науково-дослідній, інших видах діяльності;
- врахування закономірностей та особливостей виховного процесу, мети, характеру і змісту виховання, його зумовленість потребами суспільства, інтересами держави, соціокультурними й етнічними нормами і традиціями; педагогічними чинниками, суб'єктивними та об'єктивними факторами; детермінованість ефективності виховання рівнем активності здобувачів;
- дотримання принципів виховання (культуровідповідності, етнізації, природовідповідності, превентивності, технологізації, зв'язку свідомості та

поведінки, позитивізму та суспільної спрямованості, зв'язку виховання з життям, поєднання педагогічного керівництва з розвитком ініціативи та самодіяльності здобувачів, цілісності, послідовності й наступності у вихованні, єдності виховання та самовиховання та інші).

- різноманітність та обґрунтованість вибору методів виховання, їх ефективність.

- позиція вихователя: орієнтація та інтереси справи (сформовані мотиви, які пов'язані з діяльністю: захоплення процесом роботи, прагнення до пізнання, оволодіння новими вміннями й навичками, висока продуктивність діяльності); *орієнтація на психологічний клімат і взаємини в колективі* (намагання педагога підтримувати доброзичливі взаємини з колегами та вихованцями); *орієнтація на себе самого* (перебільшення мотивів власного престижу); *орієнтація на офіційну субординацію* (прагнення педагога чітко виконувати вказівки адміністрації, не враховуючи думок своїх колег і вихованців).

- визначення ефективності виховного заходу (залежність від: характеру виховних стосунків, в яких бере участь особистість, колектив; відповідності мети виховання її організаційній практиці; сукупності дій об'єктивних і суб'єктивних факторів виховання; інтенсивності виховання й самовиховання; активності самих вихованців у процесі виховної взаємодії; ступінь впливу на «внутрішню сферу вихованця» (мотиви, емоції, потреби, інтелект)); врахування вікових та індивідуальних особливостей вихованця тощо.

3.6. Алгоритм розв'язання педагогічної задачі.

Педагогічна задача – це осмислення ситуації та переведення її на рівень педагогічного завдання з метою перетворення її на новий рівень, наближений до мети педагогічної діяльності.

1. Аналіз ситуації (зміст задачі, переказ за логічним ланцюжком).

Проаналізуємо ситуацію, що склалася ...

Логічний ланцюжок – формулювання умови педагогічної задачі за допомогою простих речень.

2. Визначення протиріччя

У ситуації можна виділити протиріччя ...

Протиріччя – невідповідність між певними педагогічними процесами або явищами.

3. Визначення проблеми на основі протиріччя

На основі визначених протиріч визначається проблема ...

Проблема – теоретичне або практичне питання, що потребує розв’язання.

4. Аналіз учасників ситуації:

Здобувач: вік; вікові та індивідуальні особливості; взаємостосунки з товаришами, вчителями, батьками; місце в колективі.

Викладач: стаж роботи; взаємостосунки зі здобувачами; рівень майстерності; стиль керівництва (авторитарний, ліберальний, демократичний); рівень розвитку студентського колективу.

Місце ситуації в педагогічному процесі.

Проаналізуємо учасників ситуації ...

5. Аналіз ситуації (визначення причин виникнення ситуації)

Ситуація могла скластися за таких причин ...

6. Вибір варіантів розв’язання проблеми (гіпотез)

Гіпотеза – припущення та передбачення, що висувається для пояснення та вимагає перевірки й доведення.

7. Вибір системи методів виховання

Метод – спосіб взаємопов’язаної діяльності викладача і здобувачів, спрямований на реалізацію мети та завдань виховного процесу.

8. Аналіз ефективності запропонованих методів та розв’язання задачі.

3.7. Технологія організації колективної творчої справи (КТС).

Основні риси цієї методики полягають у спільній діяльності вихователів та вихованців, ігровій діяльності здобувачів, колективному, творчому характері їх взаємодії, особистісної орієнтованості.

Колективна творча справа – виявлення ініціативи творчих груп, колективне розв’язання завдань з використанням методів, технологій, які забезпечують

створення єдності колективу здобувачів і педагогів, та гуманного, здорового психологічного клімату.

Основні ознаки методики КТС:

- Колективна творча справа – це форма творчої взаємодії, співробітництва здобувачів та педагогів, їхньої загальної турботи – практичної, організаторської, виховної.

- Взаємодія та участь на всіх етапах діяльності здобувачів та викладачів: від обговорення ідей та замислів до планування, підготовки, організації, проведення та аналізу результатів; постійне залучення всіх здобувачів у різні види діяльності. Основне у творчих дорученнях – розвиток взаємної турботи, підтримки один одного як у підготовці до КТС, так і в повсякденному житті.

- Нестандартний, творчий характер кожної справи, який приводить до оригінальних результатів у створенні принципово нових, особистісно важливих матеріальних та духовних цінностей, що сприяють самоактуалізації та самореалізації особистості.

- Колективні творчі справи ґрунтуються на ігровій діяльності, яка забезпечує найбільшу цікавість здобувачів, їхню особисту активність незалежно від віку. Наприклад, різні ігри типу «КВК», «Брейн-Рінг» та ін.

Реалізація методики КТС має такі етапи:

1) Старт (що проводимо? де, коли, з ким, з якою метою) (накопичення ідей, пропозиції цілей та завдань, доведення їх до сприйняття кожним учасником – дорослим та здобувачам). Прийоми: колективне спілкування, «аукціон ідей», мозковий штурм.

2) Етап колективного планування: поділ на творчі групи за бажаннями членів колективу, вибори «ради справи», визначення задач та функцій кожного учасника ради, всіх учасників.

3) Колективна підготовка справи: робота в творчих групах; висвітлення ходу підготовки; підготовка необхідної атрибутики та бутафорії, костюмів та музичного кіно, відео-оформлення.

4) Колективне проведення (різні форми: диспути, КВК, ділова гра та ін.)

5) Загальне підведення підсумків: спочатку серед усіх учасників по колу або в такому порядку, який обрав колектив, кожен висловлює свою думку. Аналізують результати справи, проектують діяльність на майбутнє.

6) Післядія.

3.8. Алгоритм самоаналізу виховного заходу.

1. Чіткість формулювання мети та завдань виховного заходу, ступінь їх реалізації.

2. Відповідність тематики заходу потребам і бажанням здобувачів, плану роботи куратора

3. Врахування закономірностей виховного процесу, інтересів держави, соціокультурних й етнічних норм і традицій українського суспільства; засвоєння народних традицій, фольклорної творчості тощо.

4. Дотримання принципів виховання, поєднання педагогічного керівництва з діяльністю та розвитком ініціативи та самостійності здобувачів.

5. Різноманітність та обґрунтованість вибору методів виховання (методи формування свідомості особистості, методи організації діяльності, спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки; методи стимулювання та корекції діяльності і поведінки), їх ефективність.

6. Проведення виховного заходу (проблемність та зміст, ступінь пізнавального інтересу, активності здобувачів, вплив на емоції, оформлення аудиторії).

7. Визначення ефективності виховного заходу: врахування вікових особливостей студентів, рівня згуртованості групи, психологічного клімату, рівня вихованості; взаємини в колективі, ступінь впливу на «внутрішню сферу здобувачів» (мотиви, емоції, потреби, інтелект),.

8. Культура проведення заходу (дотримання плану, чіткість, тривалість заходу; дотримання методики КТС).

IV. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ КУРАТОРА АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ

4.1. Загальні положення.

4.1.1. Регламентує діяльність куратора академічної групи «Положення про куратора академічної групи коледжу», яке розробляється на основі законів України «Про вищу освіту», «Про освіту» «Про фахову передвищу освіту», Конвенції про права дитини, Концепції виховання дітей та молоді у національній системі освіти, Положення про організацію виховної роботи у фаховому коледжі, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки та Департаментів освіти та науки обласної державної адміністрації, місцевих рад, Статуту коледжу, Положення про організацію освітнього процесу у фаховому коледжі та інших нормативних документів.

4.1.2. Обов'язки куратора групи покладаються на науково-педагогічного або педагогічного працівника коледжу, який має повну вищу педагогічну освіту або іншу повну вищу освіту, пройшов спеціальну педагогічну підготовку, здійснює педагогічну діяльність, фізичний та психічний стан здоров'я якого дозволяє виконувати ці обов'язки.

Куратор групи здійснює:

- виховну діяльність з колективом академічної групи;
- індивідуальну роботу зі студентами (виявляє нахили і здібності здобувачів і сприяє їх участі в роботі наукових та творчих гуртків, культурних товариств, клубів за інтересами, спортивних секцій, у художній самодіяльності; залучає до наукової творчої діяльності);
- позанавчальну та культурно-масову роботу, роботу з батьками студентів.

Сприяє взаємодії учасників освітнього процесу в створенні належних умов для виконання завдань навчання і виховання, самореалізації та розвитку студентів, їх соціального захисту.

4.1.3. Загальне керівництво роботою кураторів, систематичний контроль за її виконанням і координацію кураторських заходів у навчальних групах та

коледжі в цілому здійснює заступник директора з виховної роботи та голова методичного об'єднання кураторів навчальних груп.

Відповідно до Положення розробляється Посадова інструкція куратора групи і затверджується директором коледжу. Посадова інструкція куратора передбачає співпрацю куратора з адміністрацією коледжу, викладачами, практичним психологом коледжу, соціальним педагогом, вихователями гуртожитку, медичними працівниками, органами студентського самоврядування, батьками та іншими учасниками освітнього процесу з виконання завдань навчання та виховання в академічній групі, соціального захисту здобувачів.

4.1.4. Куратор групи може подавати свої рекомендації академічній групі щодо проведення кураторських годин, сприяти залученню здобувачів до загальних заходів коледжу, створення гуманістичної атмосфери в академічній групі, надавати студентам необхідної допомоги в особистісному розвитку майбутніх фахівців.

4.1.5. Куратор групи планує свою роботу у відповідності до річного плану виховної роботи. Здійснює свою діяльність відповідно до основних завдань фахового коледжу, спрямованих на:

- формування особистості здобувача, його наукового світогляду, розвитку його здібностей та обдарувань;
- виконання вимог галузових стандартів вищої освіти та стандартів фахової передвищої освіти підготовку здобувачів до подальшої освіти і трудової діяльності;
- виховання у здобувачів освіти поваги до Конституції України, державних символів України, почуття власної гідності, свідомого ставлення до обов'язків, прав і свобод людини і громадянина, відповідальності перед Законом за свої дії;
- реалізацію права здобувачів на вільне формування політичних і світоглядних переконань;
- виховання шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу та інших народів і націй;

- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я здобувачів;
- формування екологічної культури особистості, набуття знань і досвіду розв'язання екологічних проблем, залучення до практичної природоохоронної роботи;
- здійснення заходів для роботи з обдарованими здобувачами;
- вивчення психофізіологічних особливостей здобувачів і групи в цілому, умов їх розвитку, навчання, проживання; піклуватися про житлово-побутові умови здобувачів, їх культурний відпочинок, брати участь у розподілі місць у гуртожитку, періодично відвідувати його.

4.2. Функції куратора академічної групи

Основними функціями куратора академічної групи є:

Аналітична функція: планування та організація виховної роботи з урахуванням: міжособистісних стосунків у колективі, мотивів пізнавальної діяльності студентів, рівня їх інтелектуального розвитку, індивідуальних особливостей, стану здоров'я, соціально-побутових умов життя (досліджується куратором спільно з органами студентського самоврядування).

Організаторська функція забезпечує надання необхідної допомоги студентському самоврядуванню, творчим групам, радам тощо.

Функція соціалізації – реалізація гуманістично-орієнтованій взаємодії «педагог-здобувач», використовуючи позааудиторну виховну роботу як «засіб соціального досвіду і поведінки».

Комунікативна функція забезпечує взаємодію «викладач-здобувач», «здобувач-здобувач», здійснення педагогічного впливу, здатність впливати своїм авторитетом на здобувачів, корекцію взаємодії здобувачів між собою та аргументацію ними своєї точки зору.

Прогностична функція – передбачення проблем, які постануть перед ним у процесі спільної діяльності.

Посередницька функція – встановлення взаємозв'язку та здійснення спільної діяльності з громадськими, соціальними, державними структурами.

Охоронно-захисна функція – сприяння формуванню здорового способу життя (організація роботи з профілактики захворювань, оволодіння першою медичною допомогою, культурою харчування, санітарно-гігієнічними нормами).

Превентивна функція – попередження та подолання негативних явищ (соціально-правові, юридичні, психологічні, соціально-медичні, педагогічні заходи), організація відповідної допомоги особам, які її потребують.

Евристична функція – вивчення та використання передового наукового досвіду для покращення виховної роботи.

Мобілізуюча функція – спонукання здобувачів до самовиховання, саморуху, самоутвердження; переходу з об'єкта виховання в суб'єкт виховної діяльності.

Діагностична функція передбачає регулярне дослідження роботи органів самоврядування, динаміки самовдосконалення, самонавчання, професійного росту, розвитку творчої ініціативи здобувачів.

4.3. Орієнтовні напрями виховної роботи

Основні напрями виховної роботи:

Громадянське, патріотичне та правове виховання: заходи, що спрямовані на оволодіння студентами системою національних і загальнолюдських цінностей, формування патріотизму, національної свідомості, поваги до Конституції України, її законів, державної символіки; виховання громадянського обов'язку перед Україною, суспільством; прищеплення поваги до прав і свобод людини та громадянина; політичної та правової культури особистості; плекання поваги до свого закладу освіти, дотримання і розвиток демократичних традицій; залучення студентської молоді до участі у добровільних акціях і розвитку волонтерського руху.

Форми виховної роботи: бесіди та лекції з патріотичної тематики, про історію, культуру, літературу і мистецтво різних народів і країн, про їх культурні

взаємозв'язки; екскурсії по історичних та літературно-мистецьких місцях Житомирщини, України; диспути про культуру міжетнічних відносин; відзначення ювілею просвітників, письменників, діячів літератури, науки, культури, мистецтва; відзначення українських народних свят, обрядів; ознайомлення з традиціями і побутом народів України; лекції та бесіди з питань правового виховання; зустрічі з працівниками правоохоронних органів.

Національне, військово-патріотичне виховання – виховання поваги й любові до рідної землі й українських традицій; підготовка свідомої інтелігенції України, збереження інтелектуального генофонду нації; підняття престижу української мови у суспільстві, забезпечення і розвиток українськомовного освітнього простору; виховна робота з допризывною молоддю, проведення пошукової та краєзнавчої роботи; наслідування кращих національних традицій, звичаїв, догляд меморіальних комплексів тощо.

Моральне виховання: формування моральної культури особистості, засвоєння моральних норм, принципів, категорій, ідеалів суспільства на рівні власних переконань; формування почуття власної гідності, честі, свободи, рівності, працелюбності, самодисципліни; становлення етики міжетнічних відносин та культури міжнаціональних стосунків; заходи, що спрямовані на прищеплення й розвиток моральних почуттів, переконань, моральних норм.

Орієнтовні форми роботи: дискусія про культуру міжособистісних стосунків; бесіди про моральне обличчя сучасного громадянина; лекції про розвиток національних традицій, звичаїв і обрядів; круглий стіл «Моральні традиції українського народу»; зустрічі з діячами культури.

Екологічне виховання: виховання відповідального ставлення до природних багатств України; формування основ глобального екологічного мислення та екологічної культури; оволодіння знаннями та практичними вміннями раціонального природокористування; виховання почуття відповідальності за природу як національне багатство; виховання готовності та залучення до активної екологічної та природоохоронної діяльності.

Орієнтовні форми: бесіди, лекції на екологічні та санітарно-гігієнічні теми; проведення природоохоронних заходів; екскурсії, виставки; робота екологічної секції; екологічні походи; впорядкування та озеленення території навколо навчальних корпусів і гуртожитків.

Трудове виховання: формування творчої, працелюбної особистості, яка свідомо ставиться до праці в умовах ринкової економіки; якій притаманне почуття господаря та господарської відповідальності.

Орієнтовні форми роботи: лекції з охорони праці та безпеки життєдіяльності; лекції і бесіди про організацію та специфіку розумової праці; самообслуговування у навчальних корпусах і студентських гуртожитках; лекції з проблем наукової організації праці; колективні творчі справи: використання різноманітних мультимедійних технологій, використання комп'ютерних технологій, текстових редакторів, бази даних, програм для перегляду графіки або відео, браузерів; бесіди щодо можливостей використання та потенціальні ризики у мережі Інтернет і спілкування через електронні засоби (e-mail, скайп, соціальні мережі) для роботи, навчання, відпочинку, обміну даними і відомостями та мережевого спілкування тощо; уміння знаходити, збір та опрацювання даних, відомості та повідомлення та критично аналізувати відповідно до реального та віртуального середовища (відеоуроки, презентацій, анімацій та симуляцій); бесіди з метою обміну досвідом організації праці.

Художньо-естетичне виховання: розвиток естетичних потреб і почуттів, художніх здібностей і творчої діяльності; формування у молоді естетичних поглядів, смаків, які ґрунтуються на українських народних традиціях та кращих надбаннях світової культури; вироблення умінь примножувати культурно-мистецькі надбання народу, відчувати і відтворювати прекрасне у повсякденному житті; заходи, що передбачають залучення молоді до кращих зразків класичної та сучасної художньої літератури, музики, образотворчого мистецтва; розвиток художніх здібностей, емоційної сфери, почуття прекрасного, формування здатності жити і творити за законами краси.

Орієнтовні форми роботи: лекції та бесіди з питань естетики, літератури та мистецтва; колективне відвідування театральних вистав, кінокартин, концертів, музеїв, художніх виставок з наступним обговоренням; зустрічі з письменниками, авторами, художниками, іншими митцями; обговорення нових художніх творів; клуби та об'єднання за інтересами; участь у художній самодіяльності; дні естетики; виставки художньої творчості; читацькі конференції.

Формування здорового способу життя передбачає озброєння молоді знаннями про роль фізичної культури в житті людини, роботу щодо впровадження в суспільну свідомість переваг здорового способу життя, формування національного культу соціально активної, фізично здорової та духовно багатой особистості.

Орієнтовні форми роботи: участь у туристичній та краєзнавчій роботі; лекції та бесіди з питань фізкультури та спорту, щодо здорового способу життя; залучення здобувачів до занять у спортивних секціях; участі спортивних змаганнях, спортивно-масових та оздоровчих заходах; проведення запобіжно профілактичних заходів, спрямованих проти вживання алкоголю та наркотиків; проведення роботи щодо запобігання протиправній поведінці молодих людей, захворюваності на ВІЛ/СНІД та іншим інфекційним захворювань; підготовка студентської молоді до сімейно-шлюбних стосунків; профілактика шкідливих звичок; дотримання правил особистої гігієни; збереження належного санітарно-гігієнічного стану навчальних корпусів та гуртожитків.

4.4. Обов'язки куратора академічної групи.

Куратор зобов'язаний:

4.4.1. Постійно поповнювати свої знання з основ педагогіки, психології, філософії, анатомії, фізіології, гігієни, теорії та методики виховання різновікових категорій людей; підвищувати свій професійний і загальнокультурний рівні та педагогічну майстерність, забезпечувати безперервний професійний розвиток (відвідувати лекції, семінари, тренінги, організовані для кураторів коледжу).

4.4.2. Формувати національну свідомість майбутньої інтелектуальної еліти держави, виховувати повагу до історії та культури рідного народу, його мови, традицій і звичаїв; підвищувати духовну культуру студентів; розвивати соціальну активність молоді; сприяти їх професійному розвитку.

4.4.3. Виховувати у студентів почуття відповідальності за збереження майна в аудиторіях та гуртожитках коледжу.

4.4.4. Відвідувати засідання методичного об'єднання кураторів навчальних груп та вихователів.

4.4.5. Регулярно проводити з групою кураторські години у відповідності до розкладу навчальних занять.

4.4.6. Періодично (відповідно до графіка, але не рідше ніж двічі на місяць) відвідувати гуртожиток з метою допомоги його мешканцям у вирішенні соціально-побутових, санітарно-гігієнічних проблем, про що робити записи у відповідних журналах; дізнаватися про поточний стан справ у гуртожитку; вивчати та аналізувати інформацію, яка надходить від студентської ради гуртожитку або від студентів, інформувати про неї заступника директора з виховної роботи.

4.4.7. Мати повну інформацію (сімейний стан, стан здоров'я, матеріальний добробут сім'ї, інтереси, здібності) про кожного студента групи в період його навчання в коледжі.

4.4.8. Вести «Журнал куратора», в якому фіксувати персональні дані про студентів групи, їх успішність, трудову дисципліну, участь у громадському житті, а також план виховної роботи групи і хід його виконання.

4.4.9. Дотримуватися морально-етичних норм у спілкуванні зі студентами і не допускати розповсюдження конфіденційної інформації, яка стосується студентів групи; аналізувати, узагальнювати й використовувати передовий педагогічний досвід, систематично підвищувати свою професійну майстерність.

4.4.10. Контролювати роботу старости групи. Допомогати студентському активу в організації їх роботи.

4.4.11. Систематично аналізувати рівень навчальних досягнень, стан відвідування занять та поведінки здобувачів; забезпечувати дотримання в академічній групі встановленого порядку та дисципліни.

4.4.12. Залучати студентів до науково-дослідної, культурно-масової, спортивної роботи.

4.4.13. Ознайомлювати студентів групи з дотичними до них наказами, розпорядженнями державних органів, адміністрації коледжу; визначати заходи щодо виконання наказів та розпоряджень і контролювати виконання цих заходів.

4.4.14. Дотримуватися академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами освіти в освітньому процесі та дослідницькій діяльності; дотримуватися педагогічної етики.

4.4.15. Поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу. Настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства.

4.4.16. Захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачів освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладу освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;

4.4.17. Додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки.

4.4.18. Несе відповідальність за збереження життя і здоров'я студентів під час навчально-виховного процесу; проводить профілактичну роботу з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності (інструктажі зі студентами, про що робить відповідні записи у відведених журналах).

4.5. Права куратора академічної групи.

4.5.1. Бути присутнім на навчальних заняттях, екзаменах студентів своєї групи (у разі необхідності, за погодженням із завідувачем відділення,

заступником директора з навчальної роботи), відвідувати навчальні заняття підопічної групи, бути присутнім при ліквідації академічної заборгованості студентом на засіданні комісії.

4.5.2. Подавати директору коледжу узгоджені із заступниками директора з навчальної та виховної роботи пропозиції щодо морального та матеріального заохочення кращих студентів чи накладення дисциплінарних стягнень.

4.5.3. Отримувати у навчальній частині інформацію, що стосується академічної успішності і навчальної дисципліни студентів своєї групи. Брати участь у розробці та затвердженні індивідуального навчального плану студента.

4.5.4. Брати участь в обговоренні та вирішенні усіх питань, які стосуються студентів групи (призначення стипендії, надання соціальної стипендії, надання місця в гуртожитку, складання характеристик і т. ін.).

4.5.5. Вносити на розгляд адміністрації, педагогічної ради пропозиції щодо подальшого удосконалення освітнього процесу в групі.

4.5.6. Повідомляти батьків студента про порушення ним Правил внутрішнього розпорядку, незадовільну успішність, а також висловлювати від імені адміністрації коледжу подяку батькам за відмінне навчання й виховання дітей.

4.5.7. Запрошувати батьків для бесіди про успішність та дисципліну (за погодженням із адміністрацією).

4.5.8. Виступати з пропозиціями, щодо організації роботи кураторів навчальних груп на засіданнях методичного об'єднання кураторів навчальних груп та вихователів. Бути обраним головою методичного об'єднання кураторів навчальних груп та вихователів.

4.6. Планування роботи куратора.

Результати та перспективність виховної роботи значною мірою залежить від планування. Обґрунтований план дозволяє кураторові намітити загальні перспективи та конкретні шляхи розв'язання поставлених виховних завдань.

У загальному вигляді план – це документ, який орієнтує зміст виховної діяльності, визначає її порядок, обсяг, часові межі.

Куратор групи складає план виховної роботи з академічною групою (на рік, на семестр) з врахуванням пропозицій студентів, який затверджується заступником директора з виховної роботи коледжу.

Основні вимоги до плану:

- цілеспрямованість плану (кожна справа має сприяти розв'язанню поставлених завдань) залежить від мети, кожна форма роботи має свою специфіку її реалізації;
- врахування потреб та інтересів, індивідуальних особливостей кожного студента, студентського колективу, рівня його розвитку, традицій, що склалися; комплексного плану освітньої та виховної роботи фахового коледжу;
- співтворчість педагогів та студентів в організації виховної роботи;
- зв'язок з життям суспільства, майбутньою професійною діяльністю студентів;
- цілісний, комплексний підхід до процесу планування;
- реальність плану, наступність змісту та форм виховної роботи;
- конкретність, доцільність плану, обґрунтованість виховної роботи;
- розумна насиченість плану, поєднання словесних та практичних діяльнісних форм.

**Орієнтовна структура плану виховної роботи
куратора академічної групи.**

1. Аналіз виховного плану роботи куратора групи за попередній час за напрямками (досягнення, недоліки та їх причини); характер змін, які відбулися у студентській групі; реалізація виховних завдань (рівень вихованості, професійного розвитку майбутніх фахівців); завдання виховної роботи на наступний період (конкретні, реальні, соціальні та професійно спрямовані).

2. Зміст, форми роботи із академічною групою за напрямками (моральне, військово-патріотичне, національне тощо).

Критерії оцінювання планів виховної роботи

1. Відповідність змісту плану положенням основних нормативних документів (Закон України «Про освіту», Державні освітні стандарти, Статут закладу освіти тощо).

2. Актуальність плану (відображення в ньому важливих подій у житті держави і суспільства).

3. Включення основних напрямів змісту виховання (під час складання передбачено розумне співвідношення словесних та практичних справ).

4. Педагогічна обґрунтованість, доцільність усіх заходів, що проводяться; врахування особливості розвитку колективу, його традицій.

5. Конкретність плану, персональна відповідальність осіб, чіткість визначеність термінів.

6. Реальність плану виховної роботи.

Складаючи річний план, куратор визначає, хто буде залучений до проведення виховних заходів (здобувачі, батьки здобувачів, викладачі).

V. ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Здобувач-практикант має представити таку документацію щодо проходження педагогічної складової навчальної психолого-педагогічної практики:

1. Індивідуальний план виховної роботи.

Для успішного виконання програми педагогічної практики з виховної роботи здобувач має представити глибокий за змістом і конкретний за змістом індивідуальний план виховної роботи на період практики, що складається на першому тижні проходження практики і затверджується куратором та керівником з педагогічної складової практики.

Щоб скласти конкретний дієвий план виховної роботи, здобувачу-практиканту необхідно проаналізувати досвід виховної роботи куратора, а також надбання інших педагогів закладу освіти щодо ефективного розв'язування актуальних виховних завдань. Важливою передумовою ефективного плану виховної роботи є усвідомлення здобувачем психолого-педагогічного портрету

академічної групи, сильних й слабких сторін організації життєдіяльності групи та кожного здобувача окремо, їхні прагнення та можливості, сімейні обставини тощо. Тому перед складанням індивідуального плану виховної роботи необхідно здійснити цілеспрямовану, всебічно аналітичну діяльність.

2. Загальну інформацію про коледж (назва коледжу), академічну групу (кількість здобувачів у групі), загальні відомості про куратора академічної групи.

3. План виховної роботи куратора на період практики із зазначенням усіх напрямів виховної роботи.

3. План-конспект виховного заходу, проведеного за методикою КТС.

4. Самоаналіз виховного заходу.

5. Відгук куратора на проведену виховну справу, завірений його підписом.

6. Фотодокументи, що засвідчують проведення виховного заходу.

7. Профорієнтаційні бесіди щодо вступу в Житомирський державний університет імені Івана Франка.

8. Презентацію щодо проведеної виховної роботи за період педагогічної практики.

Зразки звітної документації подано в додатках.

Після проходження практики проводиться підсумкова конференція. Її дата визначається заздалегідь (за розкладом). До звітної конференції здобувачі готують виступи, презентації, що відображають хід та результати організації виховної роботи з групою. Відбувається обмін інформацією щодо специфіки організації виховної роботи в різних академічних групах закладу освіти. У результаті, не дивлячись на те, що кожен здобувач працював лише в одному закладі, всі вони отримують цілісне уявлення про майбутню діяльність викладача закладів фахової передвищої освіти взагалі та куратора зокрема.

**VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014 СЕРЕДНЯ
ОСВІТА ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Оцінка здобувачів з педагогічної компоненти навчальної психолого-педагогічної практики визначається за 100-бальною шкалою і складається з педагогічної оцінки на основі аналізу звітної документації та захисту звіту (заліку).

Оцінка за університетською шкалою	100-бальна шкала оцінювання	Оцінка ЄКТС
<i>Зараховано</i>	90 – 100	A
	82 – 89	B
	74 – 81	C
	64 – 73	D
	60 – 63	E
<i>Незараховано</i>	35 – 59	FX
	0 – 34	F

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бех І. Д. Виховання особистості: У 2 кн. кн. 1. Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади / І. Д. Бех. К. : Либідь, 2003. 280 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 2. Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади / І. Д. Бех. К. : Либідь, 2003. 280 с.
3. Бех І. Д. Виховання особистості: Сходження до духовності / І. Д. Бех. К.: Либідь, 2006. 272 с.
4. Бех І. Д. Психологічні джерела виховної майстерності: навч. посіб. / І. Д. Бех. К.: Академвидав, 2009. 246 с.
5. Вітвицька С. С., Єремєєва В. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів університетів заочної форми навчання та непедагогічного профілю. – Житомир: ФОП Левковець Н.М., 2017. – 232 с.
6. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник / С. С. Вітвицька. – [3-тє вид., випр. і доповн.]. – Житомир, 2012. – 400 с.
7. Голубєва М. О. Порівняльна характеристика діяльності куратора академічної групи українського ВНЗ і тьютора британського університету / М. О. Голубєва, А. М. Жулківська // Наукові записки НаУКМА. – 2012. – Т. 136. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. – С. 19-22.
8. Гречаник О. Є. Управління виховною діяльністю в загальноосвітньому навчальному закладі. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 192 с.
9. Дем'янюк Т. Д. Організація виховного процесу в сучасному загальноосвітньому навчальному закладі: науково-метод. посіб. Суми: Видавництво «Антей», 2006. 383 с.
10. Довідник класного керівника в запитаннях та відповідях , авт.-упоряд. М. Є. Канцедал, О. М. Кравцова. Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. 384 с.
11. Дубінка М. М., Уйсімбаєва Н. В. Організація виховної діяльності в дитячому оздоровчому таборі. Навчально-методичний посібник / М. М. Дубінка, Н. В. Уйсімбаєва. Кіровоград: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2011. 272 с.
12. Закон України «Про освіту» (2017).

13. Інноваційні комунікативні технології в роботі куратора академічної групи: Методичні рекомендації / під ред. Н. К. Желябіної – Запоріжжя: ЗДІА, 2007.– 67 с.
14. Книга класного керівника: довідково-методичне видання / Упоряд. С. В. Кириленко, Н. І. Косарева. Харків: ТОР.СІНГ ПЛЮС, 2005. 560 с.
15. Кондрашова Л. В., Лаврентьєва О. О., Зеленкова Н. І. Методика організації виховної роботи в сучасній школі: навчальний посібник / Л. В. Кондрашова, О. О. Лаврентьєва, Н. І. Зеленкова. Кривий Ріг: КДПУ, 2008. 187 с.
16. Концепція «Нова українська школа» (2016)
17. Кравцова Т. О. Соціально-педагогічна діяльність із студентською молоддю в умовах соціокультурного середовища ВНЗ / Т. О. Кравцова // Наукові записки. Вип. 97. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. С. 150-155.
18. Краснощок І. П. Особливості системи виховної роботи у вищому навчальному закладі / І. П. Краснощок // Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки / ред. В. В. Радул [та ін.]. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. Вип. 93. С. 83-88.
19. Краснощок І. П. Умови ефективного розвитку студентського самоврядування / І. П. Краснощок // Наукові записки КДПУ. Серія: Педагогічні науки / ред. В. В. Радул [та ін.]. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2011. Вип. 97. С. 155-160.
20. Кудіна В.В. Педагогіка вищої школи / В.В. Кудіна, М.І. Соловей, Є.С. Спіцин. – К.: Ленвіт, 2007. – 194 с.
21. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник / А. І. Кузьмінський К.: Знання, 2005. 486 с.
22. Левченко В. Ю. Завдання куратора в процесі формування студентського колективу / Левченко В. Ю. // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. – 2011. – Випуск 38. – С. 66-71.

23. Матвіїшин Л. П. Роль куратора групи в організації навчально-виховного процесу / Л. П. Матвіїшин // Клінічна та експериментальна патологія. – 2011. – Том X, №3 (37). – С. 34-37.
24. Настільна книга класного керівника: навч.-метод. посіб./ А. І. Кузьмінський, С. В. Омеляненко. К. Знання, 2012. 262 с.
25. Омельченко Л. П. Настільна книга класного керівника. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 288 с.
26. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Л. Ортинський // К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
27. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів: наказ.... від 31.10.2011 р. № 1243 // Вихов. робота в шк.: наук.-метод. журн. 2011. № 12. С. 2-26.
28. Положення про практики здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка (нова редакція). Житомир, 2024. 71 с.
29. Практикум з педагогіки / за заг. ред. проф. О. А. Дубасенюк. – Житомир: Вид-во Житомир. держ. ун-т, 2017. – 3-тє вид., доп. і перероб. – 546 с.
30. Соціолого-педагогічний словник / За ред. В. В. Радула. Вид. 2-е. Харків: видавець ФОП Г. Озеров, 2015. 444 с.
31. Теорія і методика виховання: навч. посіб. / Омеляненко В. Л., Кузьмінський А. І. К.: Знання, 2008. 415 с.

ДОДАТКИ

Виховний захід на тему: «ЗІРКА, ЩО ЗІЙШЛА Й ПОГАСЛА – ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ НАЦІОНАЛЬНОГО ГЕНІЯ, НАРОДНОГО ПОЕТА УКРАЇНИ ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА»

Мета: детальніше ознайомити здобувачів з життям та творчістю Т. Г. Шевченка, розширити світогляд здобувачів, виховати любов та повагу до української літератури.

Обладнання: портрети Т. Г. Шевченка, вишивані рушники, хліб та сіль, «Кобзар», необхідні речі для ігор.

Форма проведення: тематичний вечір.

Учасники: здобувачі 13 групи, викладач англійської мови Михайлова О. С.

I. Методика підготовки заходу

1. Під час попередньої бесіди з класним керівником Єременко Т. М. було вирішено у зв'язку з річницею дня народження та дня смерті Т. Г. Шевченка провести виховний захід на дану тему.

2. Серед здобувачів 13 групи була проведена бесіда щодо організації та проведення виховного заходу та виявлено зацікавленість темою.

3. Коли було оформлено сценарій, деякі учні отримали персональне завдання.

4. За декілька днів до виховного заходу було проведено декілька репетицій зі здобувачами. Напередодні свята було прикрашено аудиторію.

II. План проведення

1. Вступ.
2. Читання поезії Т. Г. Шевченка.
3. Конкурс на найкращу ілюстрацію до якогось твору поета або на найвдаліший портрет самого поета.
4. Читання віршів присвячених Т. Г. Шевченку.
5. Командні ігри.
6. Заключне слово.

III. Сценарій

1. Вступ.

Ведуча: Я Вас вітаю з березневим днем! І все-таки зійдуть сніги – і нам привітно усміхнуться дерева своїм листям, трава і квіти..... і прилетять гуси-лебеді.....

Такого ж березневого дня колись принесли лелекі до кріпацької хати маленького хлопчика. Його назвали Тарасом. Ріс він швидко і дивувався красі, бо вмів її бачити.

Шевченко з'явився на світ весною, щоб стати совістю України, її величчю. Він народився 09 березня 1814 р.

Він був сином мужика і став володарем у царстві духа. Він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури. Він був самоуком і вказав нові, світлі і вільні шляхи професорам і книжним ученим.

Десять років він томився під вагою російської солдатської муштри, а для волі росії зробив більше, ніж десять переможних армій. Доля переслідувала його в житті, скільки лиш могла, та вона не зуміла перетворити золота його душі у ржу, ані його любові до людей в ненависть і погорду.... Доля не пошкодувала йому страждань, але й не пожаліла втіх, що били із здорового джерела життя.

Найкращий був і є для нас, українців, Тарас Шевченко.

2. Читання поезії Т. Г. Шевченка

Здобувач 1 (*читає уривок з віршу «Причинна»*):

Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолу верби гне високі,
Горами хвилю підійма.
І блідий місяць на ту пору
Із хмари де-де виглядав,
Неначе човен в синім морі,
То виринав, то потопав.
Ще треті півні не співали,
Ніхто ніде не гомонів,
Сичі в гаю перекликались,
Та ясен раз у раз скрипів.

Здобувач 2 (*читає уривок з віршу «Думи мої, думи мої»*):

Думи мої, думи мої,
Лихо мені з вами!
Нащо стали на папері
Сумними рядами?...
Чом вас вітер не розвіяв
В степу, як пилину?
Чом вас лихо не приспало,
Як свою дитину?....
Думи мої, думи мої,
Квіти мої, діти!
Виростав вас, доглядав вас —
Де ж мені вас діти?...
В Україну ідіть, діти!
В нашу Україну,

Попідтинню, сиротами,
А я – тут загину.
Там знайдете щире серце
І слово ласкаве,
Там знайдете щиру правду,
А ще, може, й славу....
Привітай же, моя ненько,
Моя Україно,
Моїх діток нерозумних,
Як свою дитину.

Здобувач 3 (*читає вірш «Мені тринадцятий минуло....»*)

Мені тринадцятий минало.
Я пас ягнята за селом. Чи то так сонечко сіяло,
Чи то так сонечко сіяло,
Чи так мені чого було?
Мені так любо, любо стало,
Неначе в Бога....
Уже прокликали до паю,
А я собі у бур'яні
Молюся Богу..... І не знаю,
Чого маленькому мені
Тойді так приязно молилось,
Чого так весело було.
Господнє небо, і село,
Ягня, здається, веселилось!
І сонце гріло, не пекло!
Та недовго сонце гріло,
Недовго молилось.....

Здобувач 4 (*продовжує читати вірш*):

Запекло, почервоніло
І рай запалило.
Мов прокинувся, дивлюся:
Село почорніло,
Боже небо голубеє
І те помарніло.
Поглянув я на ягнята –
Не мої ягнята!
Обернувся я на хати –
Нема в мене хати!
Не дав мені Бог нічого!....

І хлинули сльози,
Тяжкі сльози!... А дівчина
При самій дорозі
Недалеко коло мене
Плоскінь вибирала,
Та й почула, що я плачу.

Здобувач 5 (*продовжує читати вірш*):

Прийшла, привітала,
Утирала мої сльози
І поцілувала....
Неначе сонце засіяло,
Неначе все на світі стало
Моє..... лани, гаї, сади!....
І ми, жартуючи, погнали
Чужі ягнята до води.
Бридня!... А й досі, як згадаю,
То серце плаче та болить,
Чому Господь не дав дожити
Малого віку у тім раю.
Умер би, орючи на ниві,
Нічого б на світі не знав.
Не був би в світі юродивим.
Людей і (Бога) не прокляв!

3. Конкурс на найкращу ілюстрацію до якогось твору поета або на найвдаліший портрет самого поета

Ведуча: наші талановиті здобувачі підготували ілюстрації до улюблених творів Т. Г. Шевченка та портрети самого поета. Зараз ми проведемо невеличкий конкурс і оберемо найкращий малюнок.

Здобувачі голосують за автора найкращого малюнку.

4. Читання віршів присвячених Т. Г. Шевченку

Ведуча: Здобувачі групи Коляденко А. та Іваненко Н. склали власні вірші про Т. Г. Шевченка і вони з радістю зачитують їх Вам.

Коляденко А.:

Великий Кобзарю!
Ти живеш і в наші дні,
Ти з нами в праці і в борні,
Ти з нами йдеш до сонця сходу,
Ти правди й вільності пророк.

Кобзарем ми його зовемо,
Так від роду і до роду.
Кожен вірш свій і поему
Він присвячував народу.
Ніжну матір і дитину.
Він прославив серцем чистим.
Всю осяяв Україну
Поглядом він променистим.
Ось чому в сім'ї великій,
У саду квіток прекрасних
Буде жити він навіки,
Як безсмертний наш сучасник.

Іваненко Н.:

Уклін тобі, Тарасе,
Великий наш пророче,
Те серденько дівоче.
Ти кажеш рідний народ
І рідний край кохати,
Для нього умирати.
Ось тут, перед тобою
Ми, українські діти, Святочно прирікаєм
Сповняти ті завіти.

5. Командні ігри

Ведуча пропонує здобувачам зіграти в ігри. Група ділиться на дві команди: «Тарас» та «Кобзар».

Гра 1:

«Криниченька» – кожній команді потрібно ложкою переносити воду зі склянки у порожню.

Гра 2:

«А я у гай ходила» – здобувачі мають із зав'язаними очима зібрати квіти; перемагає та команда, яка збере найбільше квітів.

Гра 3:

«Смачненький» – один учасник з кожної команди повинен якнайшвидше з'їсти шматок хліба, посипаного сіллю, запиваючи водою.

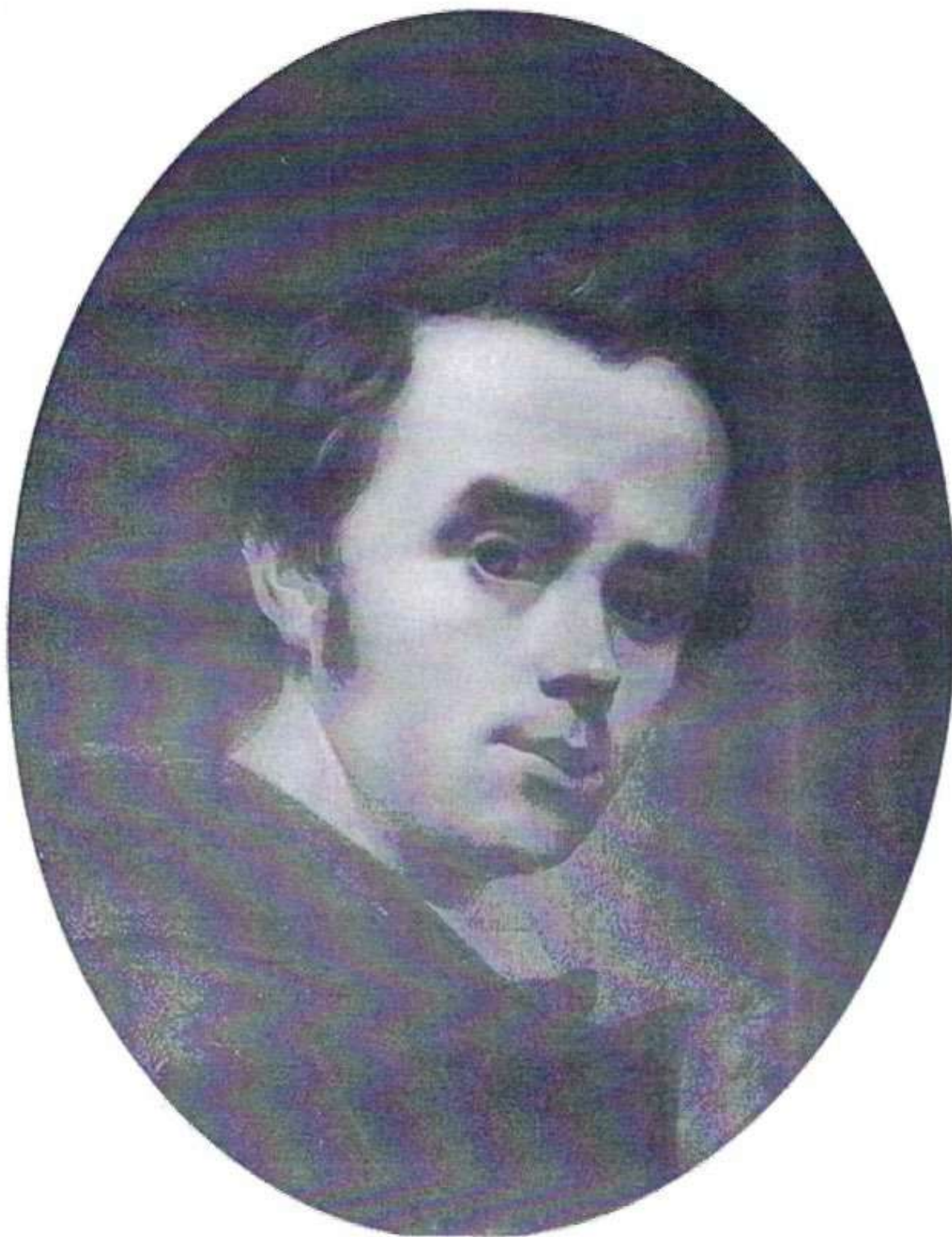
6. Заключне слово

Ведуча (*читає вірш «Заповіт»*)

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Вкраїні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.
Як понесе з України
У синє море
Кров ворожу.... Отоді я
І лани, і гори –
Все покину і подину
До самого Бога
Молитися, а до того
Я не знаю Бога.
Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.
І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Не злим тихим словом.

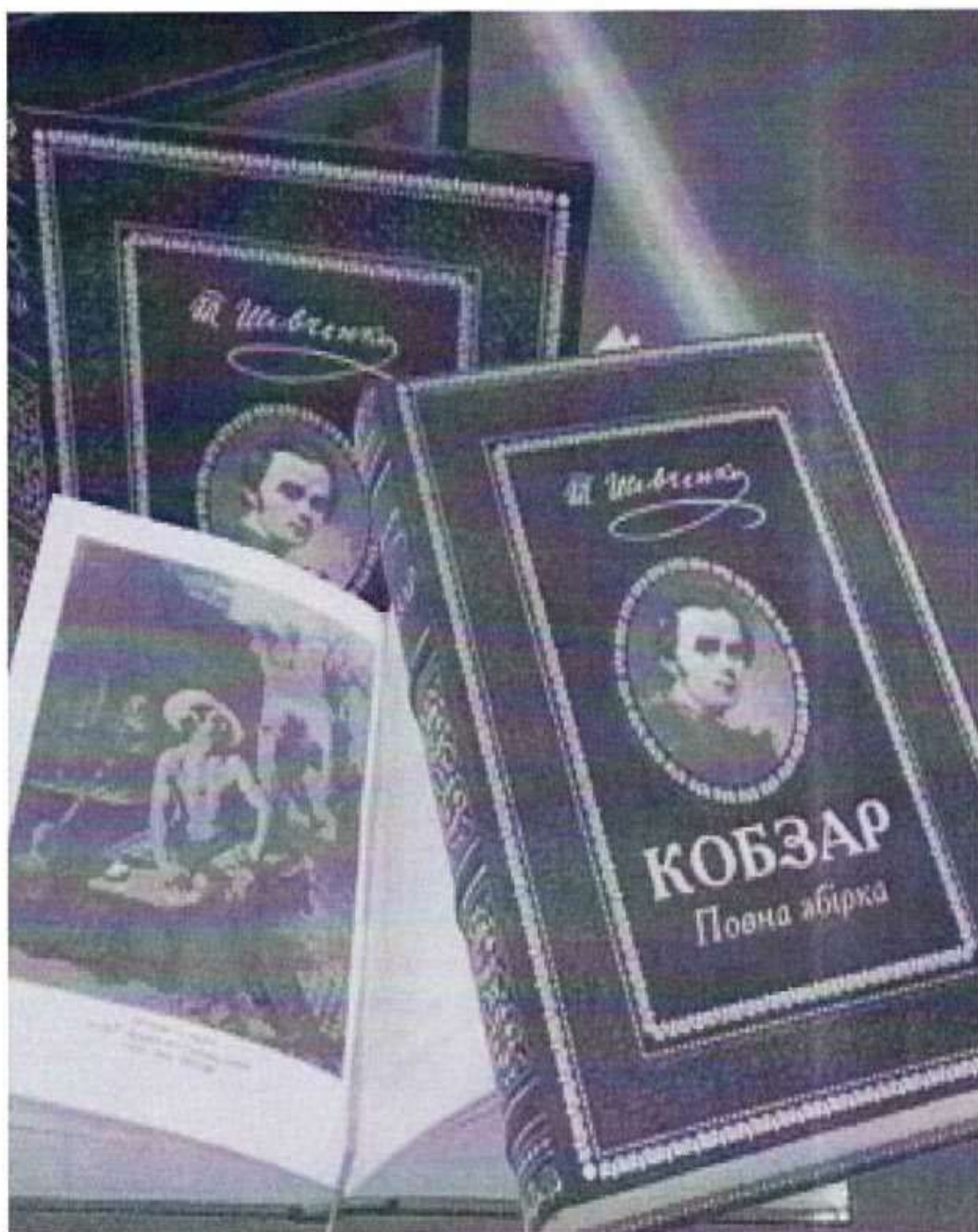
Ведуча:

Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття
І голос твій нам душі окриля.
Встає в новій красі, забувши лихоліття,
Твоя, Тарасе, звільнена земля.
У росяні вінки заплетені суцвіття,
До ніг тобі, титане, кладемо.
Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття,
Тебе своїм сучасником звемо.

Виховний захід «КОНФЛІКТ – краще уникнути»

Вступне слово вчителя.

Усі ми люди на цій великій Землі. Всі ми різні. Скільки людей, стільки характерів. У кожного з нас є своє світобачення, світоприйняття, інтереси, уподобання, плюси і мінуси у характері та об'єднує всіх в одне ціле, яке називається словом «Людство», те, що народилися ми із лона матері і для кожного з нас, мабуть, найріднішим, найдорожчим є, насамперед, родина, батьки. Дорогими є також дім, в якому живемо, вулиця, школа, село, знайомі. Усе це – наша Батьківщина, а у широкому розумінні – Україна. Але жити на території держави не означає бути справжнім громадянином. Потрібно дбати про країну, бути свідомим і активним членом суспільства. А що таке суспільство? Це сукупність людей, об'єднаних певними стосунками, зв'язками, інтересами. Будь-яку державу становлять громадяни, будь-яке суспільство – люди. Тому у житті всім нам дуже важливо вміти спілкуватися з іншими, щоб бути щасливими та успішно вчитися, працювати.

Ведучий: Як Ви думаєте, що потрібно для того, щоб успішно спілкуватися? (Дотримуватися соціальних норм, визнаних правил поведінки. Від народження людина опиняється у колі правил, заборон, норм. Спочатку вони встановлюються у сім'ї батьками, потім – ровесниками у дитячому садку, школі. Чим дорослішою стає людина, тим більшою є кількість норм, яких вона має дотримуватися. Отже, у суспільстві кожен має не тільки права, а й обов'язки).

- Уявіть собі, що було б, якби ніхто не дотримувався усталених норм?
- В якому державному документі зібрані статті про права та обов'язки громадян? (Конституція України, зачитати статтю 28).
- А де ще ми можемо знайти правила моралі та етики поведінки людини? (У Біблії, у «Повчанні Володимира Мономаха»).

1-й учень. Повчання: «При старших годиться мовчати, премудрих слухати, старшим підкорятися, з рівними і молодити мати згоду і бесіду вести без лукавства, а ще найбільше розумом вбирати, не лютувати словом, не ганьбити нікого у розмові, не сміятися багато, очі тримати до низу, а душу вгору.Не хвалю я ні себе, ні своєї сміливості, а хвалю я силу Творця і прославляю милість Його за те, що він мене..... не лінивим створив, а на всі людські діла достойним...».

Ведучий: отже, норми та правила поведінки встановлюють самі люди, а їхнє дотримання робить життя й спілкування людей гуманнішим, ефективнішим, зручнішим.

На думку приходить вислів французького філософа, математика, фізика і письменника XVII ст. Б. Паскаля: «Правила доброї поведінки відомі з давніх-

давен, річ за дрібницею – вміти користуватися ними». Звичайно, вжите слово «дрібниця» насправді означає дуже багато. Адже коли порушуються правила поведінки, етикет спілкування, створюються конфліктні ситуації, виникає конфлікт.

2-й учень:

За вікном двадцять перше століття:

Вік прогресу, логіки, проблем.

Як може вижить чоловік

У такий космічний, надпотужний вік.

Летить життя, воно спішить,

Але крізь призму років і століть

З тенет людину не пускає

Його величність – пан-Конфлікт.

Й від миті, коли Бог задумав світ,

Причиною всіх бід зробивсь конфлікт.

Пробравсь спочатку він в Едем,

Створивши море там проблем:

Адам і Єва – вигнані із раю.

Неандерталець мамонта вбива,

Середньовічний рицар та турнірі

Чесць роду кров'ю омива.

Конфлікти також є й державні.

Складніший – внутрішній конфлікт.

І вірний крок зробити треба,

Щоб зберегти наш рід від бід.

Ведучий: є багато важливих запитань у нашому житті, на які треба навчитися давати відповіді: «Що таке вихованість?», «якою має бути справжня людина?», «Що таке інтелігентність?», «Що таке дружба?», «Яку професію обрати?» та багато інших. Але проаналізувавши поведінку нашого класного колективу, тести, які ви писали, напрошується висновок, що найактуальнішою, найпекучішою є проблема конфліктних ситуацій, які доволі часто у нас виникають. Життя доводить, що не завжди ви можете правильно розв'язати конфлікт або розумно уникати його. Що таке конфлікт? Як знайти правильний вихід із конфліктних ситуацій? Цьому ми спробуємо навчитися зараз. Звернімося до словника.

3-й учень: слово «конфлікт» латинського походження, у перекладі означає «боротися разом». Під ним розуміють зіткнення протилежних інтересів, думок, поглядів, серйозні розбіжності, гостру суперечку у спілкуванні, неспівпадіння інтересів.

Ведучий: Як виникає конфлікт?

4-й учень. Схематично це можна показати так:

AB – передконфліктна ситуація;

BC – конфліктна ситуація;

COB – інцидент; (сутичка);

EG – вирішення (розв’язання конфлікту);

GO – післяконфліктний період.

(Учні розглядають приклад конфліктної ситуації).

Ведучий: Які ознаки конфлікту?

5-й учень.

а) наявність протиріччя;

б) ненависть до опонента.

Наявність протиріч – невід’ємна частина нашого життя. Всі люди різні, кожен має свій погляд на певну ситуацію. Отже, конфліктна ситуація має свій шлях розв’язання.

Ненависть до опонента – це вже проблема. Проблема самої особистості. І тут уже людині треба над собою працювати або звернутися за допомогою до практичного психолога, який допоможе знайти вихід зі складної ситуації.

Учитель. За своїм характером конфлікти бувають різні. Є конфлікти між людьми, є державні. Чому люди не можуть жити мирно, не конфліктувати?

1-й учень. Конфліктувати страшно. Можна зовсім зруйнувати стосунки й образити близьку людину.

2-й учень. Конфліктувати погано, бо людина набуває тавро «поганої», «сварливої» людини.

3-й учень. Конфлікт – це боляче, страждають обидві сторони.

Ведучий. Конфліктів потрібно уникати. Якщо доброзичливо ставитися до людини, звертатися до неї по імені, то конфлікту можна уникнути, адже нема такої людини, в якій б не було рис (зовнішніх та внутрішніх), за які б її не можна було поважати. І це варто пам’ятати завжди. Давайте проведемо експеримент «Чарівний стільчик».

(Посеред класу ставимо стілець і пропонуємо комусь добровільно сісти на нього. Стілець оголосимо «чарівним». А особа, яка сидить на ньому, найчарівніша, найкраща. Пропонується по черзі кожному висловити компліменти людині на «чарівному» стільчику. Умова: лише компліменти від щирого серця. А у відповідь, за правилами етикету, має бути подяка. Далі особа ділиться своїми враженнями).

Ведучий. Є ще так званий внутрішній конфлікт. Дуже часто людина незадоволена собою, навколишнім світом. Вона почувається незахищеною. У такі хвилини відчаю втрачається контроль над ситуацією, і можна зробити багато

необдуманих вчинків. Кожне людське життя є безцінне. Тому потрібно вміти розв'язувати проблеми. Як це зробити, розкаже нам практичний психолог. (Виступ психолога).

Ведучий. З історії людства відомі три підходи до розв'язання конфлікту:

- з позиції сили;
- з позиції інтересів;
- з позиції правил.

Із позиції сили конфлікти можуть бути розв'язані швидко, але завжди наслідками такого розв'язання будуть відверта чи прихована образа, зіпсовані стосунки. Крім того, під час силового розв'язання проблеми часто порушується свобода і рівність людини, права на життя, здоров'я, повагу і гідність. Наприклад, ситуація батько і син. Продуктивним є підхід до розв'язання конфлікту з позиції інтересів. Отже, коли є можливість, то проблему треба розв'язувати саме з цієї позиції, і тоді обидві сторони будуть задоволені: конфлікт вирішується без образ, без бажання помстити, стосунки не руйнуються.

Для цього сторони вступають у переговори. Якщо переговори не закінчуються розв'язанням конфлікту, залишається третій підхід – із позиції правил. У суспільстві часто вирішують свої проблеми використовуючи правила. Це і під час спортивних змагань у школі, коли потрібно виставляти оцінки, у громадянському транспорті – поступитися місцем. Релігійні правила вчать вибачати того, хто нас скривдив. Норми закону є основою для мирного розв'язання судових процесів. Усі вони розв'язують проблему не з точки зору інтересів сторін, а з точки зору правил, записаних у законах України. Коли людина перебуває у конфліктній ситуації, то для розв'язання проблеми їй потрібно визначити свій стиль поведінки.

Стилі поведінки бувають такі:

1. Конкуренція.
2. Уникнення.
3. Пристосування.
4. Компроміс.
5. Співробітництво.

(Учитель із учнями аналізують стратегії, згадуючи свої конфліктні ситуації та шляхи виходу із них).

Ведучий. Варто поєднувати стратегії. Адже життя різне і ми повинні реагувати на нього по-різному. Чим більше стратегій реагування ви маєте, тим краще ви зможете розв'язувати виникають свої проблеми. Аналіз анкет показав, що найчастіше у вас виникають конфліктні ситуації із батьками, однолітками, вчителями. Попробуємо штучно створити типові конфлікти і шляхи їх

розв'язання знайдемо правильний вихід із ситуації. В ваше рішення проаналізує психолог.

Ситуація 1. Мама приносить додому один лимон. І син, і донька вимагають його собі, не кажучи при цьому, для чого він їм потрібен. Виникла конфліктна ситуація. Мама, син, донька – жодна зі сторін незадоволена. Що робити? Ваше рішення!

(Лимон можна розділити навпіл, хтось із дітей може почекати до завтра; потрібно уточнити для чого дітям лимон – виявляється, що сину потрібен сік у коктейль, а доньці – цедра для випікання тістечок).

Ситуація 2 – між однолітками.

Ситуація 3 – учитель та учень.

Ведучий: Конфлікт розв'язаний. Що робити далі? По-перше, любити життя. Нехай посмішка повернеться на ваше обличчя. Адже нічого немає вічного, тому кожен конфлікт має свій фінал, хоча й може здаватися нескінченним, якщо зневага, зло, грубі слова, жорстокість візьмуть верх над здоровим глуздом. Пам'ятайте, що крик є одним із найбільш некваліфікованих варіантів спілкування і розв'язання конфліктних ситуацій. Тому любимо ближнього, як самого себе, примножуймо добрі справи, даруймо батькам, знайомим близьким щирість, привітність, що у свою чергу подарує нам добрий настрій, злагоду, здоров'я. Не забуваймо, що добрі стосунки завжди базуються на доброзичливому ставленні один до одного. Працюйте над собою, самовдосконалюйтеся. Пам'ятайте, що несподіваний життєвий конфлікт вихована людина розв'яже розумно. Насолоджуйтеся життям, будьте сильні, не опускайте руки перед труднощами. А якщо ви потрапите в конфліктну ситуацію, то пам'ятайте, що із погляду вічності ваш конфлікт не такий вже й страшний. Розумна людина вчиться на своїх помилках, мудра – на помилках інших. Тож будьте мудрими. Хай у житті вас оточують порядні, добрі, виховані люди.

А як висновок із усього сказаного: хай будуть ці правила, які допомагатимуть вам у житті уникати конфліктних ситуацій або мудро виходити з них.

1. Люби ближнього, як самого себе.
2. Шануй сам себе, шануватимуть і люди тебе.
3. Люби життя – неоцінений дар Божий.
4. Умій прощати і поважати людину.
5. Будь щедрий на милосердя, співчуття, розуміння.

«День приємних сюрпризів»

1. Стартова бесіда.

Щодо вибору варіанту організації члени колективу обговорюють, об'єднують всі результати завдань, далі висловлюють свої пропозиції.

Пропозиції обговорюються, уточнюються запитання «Для кого?», «З ким?», «Де, коли?», «Хто буде ведучим організатором?»

2. Колективна підготовка до проведення справи. Колектив поділяється на групи за інтересами (хто з ким дружить, хто з ким бажає).

3. Поточна організаторська діяльність.

Два тижня напруженої спільної роботи, в якій активно беруть участь всі, у тому числі і куратор групи, та вчителі-предметники. Кожна група готує свій сюрприз потай від усіх. Це можуть бути пісні, загадки, танці, альбоми, фотостенди, живі газети, листівки, вироби, гарно оформлений зал чи кімната, в якій буде проводитися день.

4. Проведення справи. Проведення дня приємних сюрпризів організовує рада вечора, пропонує зі своєї ради двох ведучих, які представляють команди та їх сюрпризи.

5. Колективне обговорення та оцінка зробленого (результату).

Загальний збір, на якому підводяться підсумки проведеного заходу («Що нам вдалося та чому?», «Що не вдалося та чому?», «Які висновки зробимо на майбутнє?»)

Анкети-оцінки (що більш всього сподобалося, чому, чому навчилися, чому та як навчив сам тощо).

Самоаналіз виховної справи

Виховна справа на тему: «Зірка, що зійшла та погасла» проводилась у рамках тижня, присвяченого роковинам дня народження та смерті Т. Г. Шевченка. Обрана форма проведення заходу дозволила здобувачам краще засвоїти матеріал та набути нових знань, умінь і навичок.

У цілому виховною годиною було викликано інтерес та зацікавленість здобувачів до теми вшанування поета та письменника Т. Г. Шевченка. Вони взяли активну участь у підготовці та проведенні виховного заходу. Не можна не згадати, що ця виховна година сприяла розвитку комунікативних навичок учнів та їх саморозвитку.

Всі учасники заходу активно готувалися до проведення виховної години та проявили творчу активність в конкурсі малюнків-ілюстрацій до творів Т. Г. Шевченка. Інші здобувачі допомагали у створенні декорацій, активно працювали в бібліотеці для збору інформації при підготовці до вікторини.

Отже, у цілому учні чітко і послідовно справилися зі своїми завданнями.

Можна зробити висновок, що година пройшла на високому рівні. Пізнавальна цінність виховної справи полягала в тому, що учні дізнались багато нового про творчість великого поета, а виховна цінність полягала у вихованні поваги до митців нашої Батьківщини.

Під час підготовки та проведення справи у здобувачів переважав піднесений настрій та позитивні емоції.

До позитивних аспектів можна віднести такі: практикант врахував інтереси учнів; активна співпраця із групою; наявність міжпредметних зав'язків; естетичне оформлення аудиторії; досягнення поставленої мети.

Негативним аспектом є низька активність деяких здобувачів.

Самоаналіз виховного заходу на тему: «Конфлікт – краще уникнути».

1	Місце проведення, курс	Житомирський технологічний коледж, II курс, група С-25.
2	Актуальність	Актуальність виховного заходу у набутті умінь виходити з конфліктних ситуацій.
3	Етапи проведення заходу за методикою КТС	<u>Перший етап: Старт</u> За тиждень до проведення виховного заходу на попередній виховній годині я запропонувала провести виховний захід на тему конфліктів. <u>Друга етап: Рада справ</u> На цьому етапі учні поділяються на мікрогрупи і вирішують хто за що відповідатиме: Сценаристи: Лещенко С., Дуб Ю., Затуливітер А, Куширець С. Психологи: Щельнова В., Бегян А., Мельничук О., Литяга С. Дизайнери: Крайнова О., Деміненко С., Осіпчук С. Актори: Кондратюк І., Щельнова В., Бондаренко А., Умінська Т., Луцюк М., Олійник В., Тарасюк В. Фоторепортер: Осіпчук С. <u>Третій етап: Підготовка.</u> На цьому етапі здобувачі розпочинають підготовку до проведення виховної години. Всі гарно, старанно виконували свої обов'язки. Але необхідно було контролювати дрібні суперечки, що виникали під час підготовки. <u>Четвертий етап: проведення.</u> <u>П'ятий етап: аналіз.</u> Підбиття підсумків шляхом відповіді на запитання: Що нам вдалося? Що не вийшло? Як можна було б зробити краще? <u>Шостий етап: фініш.</u>

		На цьому етапі здобувачі роздрукували фото з заходу, вклеїли їх в стендгазету, присвячену життю групи.
4	Мета заходу	Виробляти у здобувачів уміння виходити з конфліктних ситуацій; виховувати почуття власної гідності, честі, чесності, поваги до людей, доброти, любов до життя, до ближнього, співчуття, милосердя.
5	Відповідність змісту заходу формі його проведення	Зміст заходу полягав у допомозі здобувачам виробити вміння виходити з конфліктних ситуацій, тому були здійснені диференційований та індивідуальний підходи.
6	Насиченість заходу інформацією та емоційними моментами	Крім загальних завдань, запитань і проблем, що ставив організатор виховного заходу, здобувачі пропонували свої ситуації, що потребували вирішення, згадували комічні моменти зі свого життя, тобто виховний захід був насичений інформацією та емоціями.
7	Тривалість підготовчого періоду	Підготовчий період тривав чотири дні. Цього часу вистачило для того, що зібрати матеріал, створити ситуації та завдання, скласти план з врахуванням часу.
8	Культура проведення заходу	Культура проведення міститься у самій темі. Поставлені завдання виконували чітко та послідовно.
9	Задоволеність здобувачів проведеним заходом	Здобувачі були задоволені виховним закладом. Доказом цього є дружня бесіда з організатором виховного заходу по його закінченню.
10	Самооцінка куратором якості та результатів заходу	Виховний захід був оцінений на відмінно.

Поради В. О. Сухомлинського

Учителеві:

Учитель – джерело творчості, любові і натхнення. Школа – головне вогнище культури і знань.

Основа виховання – гармонія серця і розуму.

«Ви – один із скульпторів, які створюють людину майбутнього».

Немає абстрактного учня. Кожний учень – особистість.

Доброзичливість, розумна доброта – атмосфера дитячого колективу.

Навчити вихованця відчувати людину серцем.

Знання – і мета, і засіб надавати морального забарвлення знанням учня..

Вчіть спостерігати і бачити явища навколишнього світу.

Боріться за думку і серце виховання.

Оволодіти увагою дитини можна лише створивши і зберігши її внутрішній стан, емоційну піднесеність, інтелектуальне натхнення.

Розум дитини на кінчику пальців. «Чим вища майстерність, якою оволодіє рука, тим розумніша дитина».

Найдорожче й неоціненне в світі – Людина.

Найважливішим вогнищем захопленості учня має бути читання.

Знання психічної культури людини – це не короткий конспект психології. Я б назвав ці звання азбукою самопізнання й самоутвердження, культурою духовного світу особистості.

Самоутвердження приходить тільки в духовній боротьбі, коли, напружуючи волю, зусилля, підкорити другорядне головному, коли людина переживає радість перемоги, відчуває почуття власної гідності.

Ідеї стають дорогими, святими правилами, коли вони живуть у серці.

Уміння володіти собою, тримати себе в руках – одне з найнеобхідніших умінь, що забезпечують успіх діяльності педагога і його здоров'я.

Учневі:

Не глуши голос совісті.

Умій відчувати поряд із собою людину, умій розуміти її душу, бачити в її очах духовний світ, радість, горе, нещастя.

Ніколи не забувай, що ти живеш серед людей.

Якщо будеш думати, що тільки всі тобі зобов'язані, а ти – нікому, виростеш хамом і споживачем.

Щастя, свобода немислимі без обов'язку. Хто думає прожити щасливо без обов'язку, той стане нещасною людиною.

Будь співчутливим і не будь байдужим.

Мати, батько, Вітчизна – найдорожчі, найрідніші твої багатства.

Умій співчувати не лише словом, а й ділом – це головне.

Будь мислителем, шукачем, допитливим добувачем знань.
Постав над собою і сто вчителів – вони будуть безсилі, якщо ти не можеш сам примушувати себе й сам вимагати від себе.
Найголовнішим джерелом знань і невичерпним джерелом твого духовного багатства є книга.
День без думки, без читання, без розумового напруження – марно прожитий день.
Неоціненне багатство, яке здобувається в роки дитинства та юності, – це знання.
У 16 років ти вже повинен свідомо поставити перед собою питання: для чого я живу на світі? І дати на нього відповідь громадянина.
Вірність слову – твоя особиста честь.
Велике зло – це лінощі.
Найважче — мужність повсякденної, багаторічної праці. Знайди собі ідеал цієї мужності й невідступно йди за ним.
Будь скромним. Бережи свою гідність.
Перед тим, як полюбити в дівчині жінку, полюби в ній людину.
Умій керувати своїми бажаннями.
Бережи честь змолodu.

Батькові:

Відкрий перед дитиною красу праці.
Введи дитину в неосяжний світ знань.
Нехай буде у вашого сина добре серце.
Не забувайте, що син через кілька років стане головою сім'ї – батьком і чоловіком.
Залишимо в серцях наших синів усю красу навколишнього світу, все багатство наших сердець і сердець наших предків.

Рекомендована тематика виховних годин, уроків спілкування, діяння, думання, ерудиції, диспутів, бесід

Етика і мораль

1. Який тип обдарованості у тебе?
2. Чи самостійні Ви у мисленні?
3. Про почуття прекрасного.
4. У чому краса людини?
5. Чи треба спішити жити?
6. Чи легко ти знаходиш друзів?
7. Про юнака і дівчину.
8. Ваше ставлення до кохання.
9. Чи справжній ти друг?
10. Що таке щастя?
11. Хто для тебе авторитет і чому?
12. Що ти думаєш про своє покоління?
13. Твій ідеал – який він?
14. Твоє захоплення.
15. Музична весна (осінь, зима....).
16. Естетика праці та побуту.
17. Учень і вчитель: стиль взаємин.
18. Твоя «Довіра».
19. Про християнську мораль.

Про Батьківщину

1. У світі символів.
2. Час, події, люди.
3. У ногу з часом
4. У пам'яті народній.
5. Україна слава нині й повік.

Самоосвіта

1. Мої здібності та мої можливості.
2. Чи маєш ти творчу уяву?
3. Як стати потрібним собі і комусь?
4. Новини науки і техніки.
5. Навчання і твоя майбутня професія.
6. Про культуру розумової праці.
7. Самоосвіта старшокласника.
8. Знання – сила.
9. Про колекції.
10. Світ за тиждень.

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАДАЧІ

Педагогічна задача № 1

Деякі здобувачі академічної групи коледжу почали показувати аморальні відео у додатку «Тік Ток», які дивилися інші члени академічної групи. Внаслідок цього у здобувачів почали змінюватися установки, погляди, переконання у негативному плані.

Висловіть Ваше ставлення до низькопробних з етичної точки зору відео. Що можна протиставити цьому для підвищення рівня художнього смаку та моральних якостей здобувачів?

Педагогічна задача № 2

На педраді виникла дискусія щодо значення науково-технічного прогресу. На думку частини викладачів, науково-технічний розвиток суспільства призводить до посилення ролі техносфери. Розповсюджується не завжди якісна відео- і телепродукція, посилюється вплив Інтернету – почасти техносфера компенсує дефіцит міжособистісних контактів, з іншого боку формує пасивного споживача. Інші педагоги вважали, що науково-технічний прогрес має чимало переваг, які сприяють творчому розвитку здобувачів.

Проаналізуйте визначені тенденції та позицію педагогів. Висловіть свої думки щодо ролі техносфери в інтелектуальному розвитку особистості.

Педагогічна задача № 3

Дослідження довели, що у молоді спостерігається поступове зниження інтересу до індивідуально-культурних форм спілкування, зокрема книги, читання. Відчуження молоді від книги – це тривожний симптом. За словами французького просвітителя Дені Дідро, «коли люди перестають читати, вони перестають міркувати». Така тенденція була виявлена в багатьох країнах (США, Австрії, Франції, Німеччині та ін.).

Проаналізуйте причини цього явища. Запропонуйте можливі засоби розвитку інтересу до читання літератури серед молоді.